113

ఇంద్రనీలం

శ్యామసుందర్ స్టేషన్‌కి వచ్చి వేచివున్నాడని ఉరుకులు పరుగులతో పొగలు కక్కుతూ టైముకి రావలసిన అవసరం ట్రెయిన్‌కేమీ లేదుట. అలా అని స్టేషన్ మాస్టర్ చెప్పాడు. పోనీ, ఆ ధూమశకటరాజం ఆచోకీ ఏమైనా తెలిస్తే చెప్పమని శ్యామసుందర్ మర్యాదగా అడిగాడు. అందు మీదట స్టేషన్‌మాస్టర్ ఒక చిన్ననవ్వు నవ్వి, ఒకసారి దగ్గి, అతని నల్లటి పెదవులవంక చూసి, "కుర్చీలో కూర్చొని తాపీగా సిగరెట్‌పొగ విడుస్తూ, ప్రపంచాన్ని గురించి తీరిగ్గా ఆలోచించే ఈ కాలపు యువకుడిలా గుప్పున పొగవిడుస్తూ ట్రెయిన్ పావుగంట నించీ, చినగంజాంలో బైఠాయించి ఉంది" అన్నాడు. శ్యామసుందర్ నవ్వి అక్కడినించి బయల్దేరాడు. స్టేషన్‌మాస్టర్ మామగారికి స్నేహితుడు. అంతకిముందు ఆ ఊరు వచ్చినప్పుడు పరిచయం చేశాడు. హాస్యప్రియుడు. ఇంతకీ రైలు రావటానికి చాలా వ్యవధి ఉంది. ఏం చేయటానికీ శ్యామసుందర్‌కి తోచలేదు.

ప్లాట్‌ఫారంమీద నడుస్తుంటే సిగరెట్ వగైరాలమ్మే దుకాణం కనిపించింది. స్టేషన్ మాస్టర్ సిగరెట్ ప్రస్తావన తెచ్చి దెబ్బగొట్టాడు. బహుశా మామగారు ఆయనకి తన మంచితనాన్ని గురించి ఉపన్యాసం ఇచ్చిఉంటాడు. లేకపోతే తన పెదవులవంక అలా ఎగతాళిగా చూడడు. శ్యామసుందర్‌కి సిగరెట్ తాగాలని బుద్ధి పుట్టింది. చుట్టూ చూశాడు. ప్లాట్‌ఫారం చివర చెట్టుకింద మామగారు ఎవరితోనో బాతాఖానీ కొడుతున్నాడు. ఎవరో రైల్వే ఆఫీసరయి ఉంటాడు. బహుశా ఆ సంభాషణ రైలు వచ్చేదాకా అంతంకాదు, శ్యామసుందర్ ధైర్యంచేసి, ముఖం కొంచెం చాటుచేసుకొని, ఓ గోల్డు ఫ్లేక్ సిగరెట్ కొని ముట్టించి వెయిటింగ్ రూమ్‌లోకి దారి తీశాడు, స్త్రీల వెయిటింగ్ రూమ్‌వైపు ఓసారి దొంగచూపు విసిరాడు. పద్మ తమ్ముడితో ఏదో చెబుతూ నవ్వుతోంది. ఇంకెవరో ఒకరిద్దరు స్త్రీలు ఉన్నట్టున్నారు. శ్యామసుందర్ చూపులు మరల్చి బుద్ధిమంతుడిలా వెయిటింగ్ రూమ్‌లో కుర్చీకి జేరగిలబడి కిటికీలోంచి బయటికిచూస్తూ పొగ వదలసాగాడు.

మూడు గంటలకే సముద్రపు గాలి తిరిగి చల్లగా ఉంది. మందమందంగా గాని వీస్తూ పొగని పిల్లవాడి పిచ్చిగీతల్లా చెదరగొడుతోంది. కిటికిలోంచి తాము పల్లెటూరునించి ఎక్కివచ్చిన ఎడ్లబండి కనిపిస్తోంది. పాలేరు లేడు. చుట్ట కొనుక్కొటానికి ఏ అంగడికో పోయిఉంటాడు. శ్యామసుందర్‌కి ఏదో చెప్పలేని ఉత్సాహంగా ఉంది. ఏవో తియ్యని తలపులు, అందమైన దృశ్యాలు అతణ్ణి ఉత్తేజితుణ్ణి చేస్తున్నాయి. మానస వీధిలో పద్మ రకరకాలు ముఖభంగిమలతో అలరిస్తోంది. గిరిగీసినట్టుగా తలపులన్నీ ఆమె చుట్టూ తిరుగుతున్నాయి. పొగ వలయాకారంగా తిరుగుతుంటే అతని మనసులో చప్పున ఒక దృశ్యం మెదిలింది. పెళ్ళిరోజున పద్మరాగంలా వెలిగిపోయే ఉంగరాన్ని ఆమె వేలికి తను పెడితే, ఆమె ఇంద్రనీలంలా దేదీప్యమానమైన ఉంగరాన్ని తన వేలికి తొడిగింది.

"సరైనవే ఎన్నుకున్నారు" బంధువులు నవ్వుటాలకి ఎగతాళిగా అన్నారు.

తను చామనచాయ, పద్మ ఎరుపు.

"కొంచెం నలుపైతే ఏం ? మా వాడు ఇంద్రనీలమణి" అంది అమ్మ.

"అవునవును" అని అందరూ నవ్వారు. పద్మ చిరునవ్వు నవ్వినట్టు ఎవరూ తెలుసుకోక పోయినా, ఆ వెన్నెల కిరణం ఎర్రని పెదవులమీదుగా చెక్కిళ్ళకి సోకిన విషయం తను స్పష్టంగా గమనించి మైమరిచాడు.

మధురభావన మనసుని అలరించగా, శ్యామసుందర్ తలవంచి వేలు చూసుకున్నాడు. వెంటనే అతని గుండె గతుక్కుమంది. వేలికి వుంగరం లేదు. అతనికి ముచ్చెమటలు పోశాయి. ఏమైంది వుంగరం ? నేలంతా కలయచూశాడు. కుర్చీలూ, బల్లలూ వెతికాడు. దుస్తులు దులిపి చూశాడు. ఉహుఁ. పోయింది ! ఎక్కడ పడిపోయిందో ! అసలే తను అజాగ్రత్త మనిషి. ఉంగరం కొంచెం వదులుగా వుంది. సరిచేయించా లనుకుంటూనే ఉన్నాడు. వ్యవధి లేకపోయింది. అందుకని ఉంగరం వేలుకి కాకుండా మధ్యవేలుకి పెట్టుకుని గడిపాడు. కాని పదహారురోజుల పండగకి వచ్చి, పద్మ తొడిగిన వేలుకే ఉంగరం మార్చాలనిపించి, ఆ పని చేశాడు. భయపడుతూనే ఉన్నాడు. అనుకున్నంతా జరిగింది.

శ్యామసుందర్ వెంటనే కుర్చీలోంచి లేచి సిగరెట్ దూరంగా పారేసి, తను ప్లాట్‌ఫారం మీద తిరిగిన స్థలాలన్నీ వెతికాడు. జనం అంతగా లేరు. కాని ఎవరి

కైనా దొరికితే వదులుకునే పరిస్థితులు కావు. అందరూ అంతేనని కాదు. కాని అలాంటివాళ్ళకే అది దొరకాలనేముంది ? శ్యామసుందర్‌కి ఉన్నట్టుండి ఒక ఆశా భావం కలిగింది. ఒకవేళ బండిలో కూర్చున్నప్పుడు వేలినించి జారిపడిందేమో. అలా అయితే బండి దిగుతున్నప్పుడు ఎవరికంటా పడకుండా ఉంటుందా ? ఏమో ! ఆ గడ్డిలో ఇరుక్కుని ఉండొచ్చు. అతను ఆలస్యం చేయకుండా వెంటనే ఎడ్లబండి దగ్గిరికి వెళ్ళి ఆ గడ్డి అంతా దులిపి చూశాడు. ఆశ అడియాస అయింది. ఆ నేలంతా వెతుకుతూ తలెత్తి స్టేషన్‌వైపు యథాలాపంగా చూశాడు. కిటికీలోంచి ఎవరో తన వైపు చూస్తునట్టు కనిపించింది. పరకాయించి చూశాడు. ఎవరు, పద్మేనా?

శ్యామసుందర్ మనసు చివుక్కుమంది. తను బండిలో ఏదో వెతుకుతున్నట్టు ఆమె కనిపెట్టిందా ? ఒకవేళ ఆమె చూసినా తను ఉంగరం వెతుకుతున్నట్టుగా ఆమె ఊహించటానికి అవకాశం లేదు. ఉంగరం వదులుగా ఉందని పద్మతో తను చెప్ప లేదు. కాని వేలికి ఉంగరం లేకపోతే అడగదా ? ఏం చెప్పాలి ? పోయిందని చెబితే ఆమె చిన్నబుచ్చుకోవచ్చు. జీవితపర్యంతం ఆమె ప్రేమచిహ్నమైన ఆ అంగుళీయకాన్ని ప్రాణప్రదంగా చూసుకుంటానన్నాడు. అవన్నీ ఒట్టి కబుర్లకింద కొట్టిపారేయటానికి ఇప్పుడు అవకాశం ఏర్పడ్డది. ఆమె అలా అంటుందని కాదు. కాని తన అజాగ్రత్త రుజువు అవుతుంది. అన్నింట్లో తను అంతేనని ఆమె ఎందుకను కోకూడదు! మరొకటీ, మరొకటీ అయితే అనుకోవొచ్చు.

పెళ్ళినాటి ఉంగరం!

వలపు తలపులు ముప్పిరిగొన్న వేళ, ఎర్రటి గాజుల్ని మధుర మంజులంగా రవళిస్తూ మృదువైన వేళ్ళతో పద్మ తొడిగిన ఉంగరం!

శ్యామసుందర్ ముఖం విషాదగ్రస్తమైంది. ప్రేమచిహ్నంగా పద్మ ఇచ్చిన వస్తువు పోగొట్టుకున్నాడు. ఏ కుర్రాడికో అది దొరికి "కొంటారా?" అని దగ్గిరికి తెస్తే ఎంత బాగుంటుంది? అతను వెంటనే ప్లాట్‌ఫారంమీద ఉన్న ప్రతి వ్యక్తినీ పరకాయించి చూడసాగాడు. కొంతమంది అడుక్కునేవాళ్ళు అక్కడక్కడ తిరుగు తున్నారు. వాళ్ళెప్పుడూ రోడ్డుమీద ఏదో వెతుకుతూ ఉంటారు. వాళ్ళని అడిగితే ! బహుశా వాళ్ళలో ఎవరికో దొరికే ఉంటుంది. కాని భయపడి చెప్పరు! ప్చ్. ఏం చేసేట్టు ?

వెనక్కి తిరిగాడు. ఎదురుగా మామగారు వస్తున్నారు. ట్రెయిన్ వచ్చేదాకా ఆ వ్యక్తితో అక్కడే మాట్లాడతారేమో ననుకున్నాడు. కాని ఇద్దరు కలిసి తనవైపే వస్తున్నారు. ఆయన కీ విషయం తెలిస్తే నానా హంగామా చేస్తాడు. ఎలా తప్పించుకోటం ? చప్పున హిగిన్‌బాదమ్స్ బుక్‌స్టాల్ దగ్గిర ఆగి ఏవో పుస్తకాలు కొన్నాడు శ్యామసుందర్.

"ఇతనేనండీ మా అల్లుడు. వీరు రిటైర్డు తాసిల్దారు రామచంద్రరావుగారోయ్" అన్నారు మామగారు. ఈ పరిచయం తప్పదని శ్యామసుందర్ ముందే కనిపెట్టి, తగు జాగ్రత్తలోనే ఉన్నాడు. పుస్తకాలతో చేతులు కప్పుకుంటూ నమస్కరించాడు.

"సంతోషం బాబూ. ఏవో పుస్తకాలు కొన్నట్టున్నావే! మన కాలంలో లేదుగాని, ఈ రోజుల్లో కుర్రాళ్ళకి పుస్తకాలమీద మహా మోజండీ" అంటూ ఆ రిటైర్డు తాసిల్దారు గారు శ్యామసుందర్ చేతుల్లోంచి పుస్తకాలు లాక్కోవటం, ఆ అంగుళీయకనిరస్త హస్తాన్ని మామగారు చూడటం జరగనే జరిగాయి.

"అదేమిటోయ్, ఉంగర మేదీ?"

"వదులైతే తీసి దాచానండీ" అని అబద్ధం చెప్పేశాడు శ్యామసుందర్. ఆ చెప్పటంలో ఒక్కక్షణం తటపటాయించాడు. అబద్ధ మెప్పుడూ చెప్పినవాడు కాదు. అతనివంక సందేహంగా చూడనే చూశారు మామగారు.

"వదులైందా, అరె, చెప్పనే లేదే" అన్నారు.

"అవునండీ. బాగుచేయిస్తాను."

"నేను చేయించేవాడిని కదుటోయ్ ఏదీ ?"

ముచ్చెమటలు పోశాయి శ్యామసుందర్‌కి. ఆపద్బాంధవుడిలా రైలు సమయానికి కూత వేసి ఆదుకుంది.

"ట్రెయిన్ వస్తోందండీ" అని తను చేసే పనేమీ లేకపోయినా, వెయిటింగ్ రూమ్ వైపు, పుస్తకాలకోసమైనా చూడకుండా పరిగెత్తాడు.

అందరూ సెకండ్‌క్లాస్ కంపార్టుమెంటులో....ఒక్క పెట్టెలోనే ఎక్కారు. అందరూ అంటే మరెందరో లేరు, వచ్చేవాళ్ళు మరెవరూ లేరు. పదిపదకొండేళ్ళ బావమరిదీ, భార్యా, మామగారూ, తనూ. సమయానికి రైలు రాబట్టి ఎలాగో తప్పించుకున్నాడు గాని, రైల్లో తీరిగ్గా మామగారు ఈకకి ఈకతీసి విషయం అంత తెలుస్తా

దని భయపడుతూనే ఉన్నాడు శ్యామసుందర్. పద్మ తన వేలువైపు చూడనేచూసింది. ఆమెకి తెలిసిపోయిందా?

"సుందరం ఉంగరం వదులైందిటమ్మా."

ఆయన పద్మ చూపుల్ని అనుసరించి అన్నాడు.

గబుక్కున ఆమె కళ్ళలోకి చూశాడు శ్యామసుందర్.

ఆమె చూసింది.

ఆ చూపుల్లో ఏముందో?

ఏముందో అంతుబట్టలేదుగాని, శ్యామసుందర్ గుండె దడదడలాడింది. ఆమెకి విషయం తెలిసిందో లేదో ? తను ఏదో వెతుకుతున్నట్టు ఆమె కనిపెట్టిన మాట మాత్రం నిజం.

మళ్ళీ ఆమె కళ్లలోకి చూశాడు. ఈసారి ఆమె చూపులు గుండెల్లో గుచ్చుకున్నాయి. ఆమె బేలగా చూస్తోంది.తను పెరిగిన పరిసరాలన్నీ వదిలేసి తనతో జీవితం పంచుకోటానికి ఎక్కడికో ఎరగని చోటుకి వస్తోంది. నీట ముంచినా, పాల ముంచినా తనదే భారమన్నట్టుగా సర్వం తన కర్పించివేసింది. తన కర్పించానన్నట్టుగా చిహ్నప్రాయంగా ఉంగరాన్ని తనవేలికి ఉంచింది.

ఆ ఉంగరాన్ని పారేశాడు.

వస్తువులు పోవటం సహజమే! కాని తొలిసారి మెట్టినింటికి వస్తున్న శుభ ఘడియల్లోనే, ప్రేమపూర్వకంగా తనిచ్చిన కానుక భర్త పోగొట్టుకొన్నాడని తెలిసి, ఆమె బాధపడుతోందా?

అదేనా ఆ జాలిచూపుల అర్థం?

శ్యామసుందర్ హృదయం ద్రవించింది. తనని పద్మ అపార్థం చేసుకుంటుందనీ, తనని ఒట్టి కబుర్లరాయడుగా తోసిపారేస్తుందనీ అనుకున్నాడు. కాని ఆ ఊహ ఇప్పుడతన్ని ఏమీ బాధించటంలేదు. బహుశా పద్మ ఆ విషయం తన దగ్గిర తీసుకురాదు. తనే చెప్తాడు. కాని, కాని .... ఆ సంగతి చెప్పగానే ఆమె హృదయం ముకుళించుకు పోతుంది!

విషయం తెలిసి "అపశకునం" అని అందరూ పైకి అనకపోయినా, అనుకుంటూన్నట్టు తమ చేతలవల్లా, గుస గుసలవల్లా తెలియచేస్తారు. ఆమె ఎంత బాధ

పడుతుందో ! ఆమె తప్పేమీ లేకపోయినా, ఉంగరం పోవటానికి పూర్తి బాధ్యత ఆమెదే అన్నట్టుగా, ఆమె ఏదో నేరం చేసిందన్నట్టుగా, సూటిపోటీ మాటలతో నిందించటంకూడా జరుగుతుంది. ఇదంతా తన అజాగ్రత్తవల్ల ! "పోతుందేమో, జాగ్రత్తగా దాచావా ?" అని మామగారు అన్న మాటలకి ఆలోచనల్లోంచి తేరుకుని "ఆ, పర్సులోవుంది" అన్నాడతను.

"పొద్దున చెప్పినా, మార్చి మరొకటి తీసుకునేవాళ్లం" అన్నాడు ఆయన.

"అన్నే, అది ఎలా మారుస్తామండీ" అని శ్యామసుందర్ ఆమెవైపు చూశాడు. ఏదో తృప్తి ఆమె కళ్లలో మెదిలింది.

"ఏదీ, ఎంత వదులైందో చూద్దాం?" అన్నాడు ఆయన.

"చూట్టాని కేముందండీ?" అని అప్రయత్నంగా వచ్చిన తన మాటల్లోని నిజానికి విస్తుపోయాడు శ్యామసుందర్. వెంటనే మాట తప్పిస్తూ "బాబూ, కిటికీలోంచి అలా వంగి చూడగూడదు, పడిపోతావు" అని బాబుని మందలించాడు. ఊరికే మందలించి ఊరుకోకుండా అతన్ని సరిగ్గా కూర్చోపెట్టి, కిటికీ అడ్డంవేసి బుద్ధిపూర్వకంగా తల పై బెత్తుకి డీ కొట్టి "అబ్బా" అన్నాడు.

బస్, మామగారు ఉంగరం ప్రసక్తి మానేశారు.

పద్మకి మాత్రం కళ్లలో నీళ్లు తిరిగాయి.

అది శ్యామసుందర్ గమనించాడు. అయితే కారణం. తన తలకి దెబ్బ తగలటమో, లేక ఉంగరం పోయిందని రూఢి కావటమో అతనికి అర్థం కాలేదు.

పద్మ కిటికీలోంచి తలపెట్టి, ఆకాశం వంగి దిక్చక్రంవద్దిగిర భూదేవిని దగ్గిరికి తీసుకుంటున్న దృశ్యం చూస్తోంది. అలా ఎంత సేపుందో తెలియదు. "లేమ్మా, స్టేషన్ వచ్చింది." అని తండ్రి అన్నమాటలు విని ఉలిక్కిపడి లేచింది.

ఇల్లు చేరగానే శ్యామసుందర్ మొట్టమొదట చేసినపని బజారుకి పరిగెత్తటం. చీకటిపడేదాకా రాలేదు. భోజనాలయాయి. మామగారు ఏమనుకున్నాడో గాని ఉంగరం విషయం ఎవరికీ చెప్పలేదని పసిగట్టాడు.

పదిగంటలప్పుడు, కుడిచెయ్యి వెనక్కి పెట్టుకుని దొంగలాగా గదిలోకి ప్రవేశించాడు శ్యామసుందర్. అప్పటిదాకా ఏదో చదువుకుంటూ కుర్చీలో కూర్చున్న పద్మ అలికిడి విని తలెత్తిచూసి చప్పున లేచి నుంచుని అతని వైఖరిచూసి చిన్నగా నవ్వింది.

"దొంగమాటలు బాగా చెప్తారే!"

"ఇంకా నయం ! దొంగతనంకూడా బాగా చేస్తాననలేదు."

"ఏమో చేశారేమో. లేకపోతే అలా చెయ్యి వెనక్కి పెట్టుకోటం ఎందుకు, ఏదీ?"అంటూ పద్మ అతని చెయ్యి లాక్కునిచూసి. నిర్ఘాంతపోయింది. వేలికి ఉంగరం ఉంది.

"ఏం, అలా ఆశ్చర్యపోతున్నావు? ఉంగరం పోయిందనుకున్నావా?"

పద్మ కళ్ళలో నీళ్ల తిరిగాయి, అతని చేతిని కళ్ళకి అద్దుకుంది. చేతికి తడి తగిలి అతను ఆశ్చర్యంగా ఆమెవైపు చూస్తూ దగ్గిరికి తీసుకుని "ఏమిటి పద్మా ! కళ్ళ నీళ్ల పెట్టుకోటం ఎందుకు?" అన్నాడు అర్థంకాక.

"ఏం లేదండీ. పుస్తకాల్లో ఏవేమిటో చదివాను. కాని ఇంత అదృష్టవంతు రాల్ని అవుతాననుకోలేదు" గాద్గదికంగా అంటూ అతని జుట్టులోనికి చేతులు పోనిచ్చి, "బాగా దెబ్బ తగిలిందా?" అంది. లేదన్నట్టుగా తలతిప్పి ఆమె ఆవేదనకి సరైన కారణం తెలియకపోయినా, తెలుసుకోటాని కింకేమీ ప్రయత్నం చేయకుండా మరింత దగ్గరికి తీసుకున్నాడు.

తెల్లారి నిద్ర లేచేసరికి టూత్‌బ్రష్‌తో బాబు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. "థాంక్స్, వెరీగుడ్ బాయ్!" అంటూ బ్రష్ అందుకుంటుంటే, "అదేమిటి బావా, ఒకటికి రెండు ఉంగరాలొచ్చాయే, షావుకారల్లే ఉన్నావు" అన్నాడు బాబు నవ్వుతూ.

చేతివేళ్ల చూసుకుని అదిరిపడ్డాడు శ్యామసుందర్. రెండు వేళ్ళకీ ఒకే రకమైన ఉంగరాలు రెండున్నాయి. అర్థంకాక అప్రయత్నంగా గదివైపు చూశాడు. పద్మ చీర చెంగు నోటికి అడ్డం పెట్టుకొని చప్పున తల పక్కకి తిప్పుకుంది.

[యువ, నవంబరు 1962]